

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Annika Söderholm-Emas : Nässla och fiberhampa möjliga material för ekologiska textilier.
Landsbygdens folk 32/2020 : 8-9.

Nässla och fiberhampa möjliga material för ekologiska textilier

Nässlan är en urgammal fiberväxt vars silkesaktiga fibrer användes av kungligheter i kläder och lakan. De grövre fibrerna användes till säckar och fiskenät. Det att materialet förr till och med återanvändes berättar om att fibern var mycket uppskattad. Nässla och fiberhampa behöver inte mycket vatten för att växa och klarar sig utan växtskydds- och bekämpningsmedel.

Sanna Kuoppamäki-Luomansuu grundade företaget Knokkon Textiles Company Ab i juni 2019. De huvudsakliga produkterna är tyg och garn. Det finns två olika typer av garner, den ena består av nässla och ekologisk bomull, och den andra av nässla, fiberhampa och ekologisk bomull. Tygen som finns till försäljning är gjorda av de här garnen.

– I urvalet finns även några färdiga produkter, till exempel handdukar och sängkläder. Avsikten med de här produkterna är att locka kunderna till att bekanta sig med tyget och materialet, berättar Kuoppamäki-Luomansuu.

Företaget säljer till företag och konsumenterna från en egen nätbutik. För tillfället har man två återförsäljare.

Påminner om både silke och linne

Nässlan påminner såväl silke som linne till sina egenskaper. Den har silkets matta lyster som ger den lyxiga karaktären, men också linnets praktiska egenskaper. Materialet kan med fördel användas också i kläder till vardags.

– Nässlan är den av växtfibrerna som andas bäst. Innanmätet i fibern är porös, den har i praktiken fina små hål. Alla växtfibrer är ihåliga, men nässlans porösa innanmäte gör att den som material andas betydligt bättre än till exempel linne, säger Kuoppamäki-Luomansuu.

Nässeltyget är behagligt varmt i användning och betydligt mer böjligt än linne. Det att det är bomull inblandat i det bidrar förstas också.

Fibrerna från nässla, och även fiberhampa som Kuoppamäki-Luomansuu använder i sina produkter, utvinns på mekanisk väg.

Nässlan och hampan blötläggs

Sanna Kuoppamäki-Luomansuu grundade företaget Knokkon Textiles Company Ab med tanken att föra ut på marknaden textilprodukter, i vilka det använts ekologisk i Tyskland odlad nässla och hampa tillsammans med bomull. FOTO: Knokkon Textiles Company Ab

inte överhuvudtaget, utan de skärs på fältet och lämnas där för att mogna för en tid.

Enligt Kuoppamäki-Luomansuu kan både nässla och fiberhampa kännas förvånande lika i garn eller tråd och skillnaden är inte stor heller till utseende.

Förhoppningar på finländsk produktion

Nässlan och fiberhampan odlas i Tyskland och den ekologiska bomullen i Turkiet. I Tyskland blandas fibrerna och spinns till garn.

Den fortsatta förädlingen sker i Finland och tygen vävs på entreprenad av en underleverantör här hemma. Vid behov kan väveriet tillverka stora mängder tyg. De färdiga produkterna sys i Vichtis.

– För tillfället finns inte råmaterial tillgängligt i Finland, men min förhoppning är att samla så många intresserade att vi kunde få i gång en finländsk produktion.

Metoden som just nu används för utvinning är utvecklad i Tyskland. Det är den enda i världen där det går att utvinna fibrer av högre kvalitet ur stjälkarna. Man kan också avlägsna skärv, det vill säga skräpet, från stjälken.

Metoden är utvecklad relativt nyligen, och det tar en tid innan det går att få motsvarande apparatur till Finland. Det odlas nog nässla i

I Knokkons eget produkturval ingår bland annat små produkter som handdukar och sängkläder. FOTO: Knokkon Textiles Company Ab

Finland, men det är närmast bladen som används för livsmedelsändamål.

– Om de rätta personerna för produktutveckling kunde hittas i Finland samt kontraktso odlare som modigt skulle pröva på fiberproduktion så skulle jag vara intresserad av att också delta. Fibernässlan behöver växa sig hög och ha lång stjälk och det tar en tid innan åkrarna ger skördar som ger tillräckligt med fiber, men det är möjligt.

Startstöd motiverade att sätta i gång

Kuoppamäki-Luomansuu ansökte i god om startstöd för företag från den regionala NTM-centralen. Ansökan gjorde hon elektroniskt, men arbetet med den tog ganska länge.

– Genom frågorna kunde jag sätta mig in i mitt företag på djupet och försäkra mig om att verksamheten på riktigt är lönsam. Det är många bra frågor i ansökan, och det är

viktigt att också begränsa verksamheten så att man inte börjar göra allt möjligt, säger hon.

Kuoppamäki-Luomansuu har en merkantil bakgrund och har gjort många ansökningar å tjänstens vägnar, men hon säger att hon förstår att det kan kännas invecklat om man inte har tidigare erfarenhet. Hon tycker ändå att det är bra att man är tvungen att noggrant fundera igenom företagets ärenden.

– Jag fick respons för att affärsplanen inte behöver vara uppgjord in i minsta detalj, det räcker med till exempel att man skriver att man beställer nätbutik från en inhemsk leverantör och priset på ett ungefär. Svårast är det kanske att i förväg fundera igenom hur man använder hela stödsomman, för det måste planeras för en period på två, till och med tre år, säger Kuoppamäki-Luomansuu.

För henne var det ändå klart var stödsomman skulle placeras framöver då hon eftersträvar en internationell marknad. Nätbutikkens språk behövde översättas till engelska, butiken måste kunna betjäna på både engelska och finska.

Då hon förstod vikten av kommunikation inom sociala medier och marknadsföring så budgeterade hon även medel för det. Med en utomstående rådgivare gjorde hon upp en plan för hur produkten skulle lyftas fram i olika medier. Mediesynligheten är viktig i och med att det är frågan om ett förhållandevis nytt material, i varje fall i mer omfattande användning.

Ökar medvetenheten om materialet

– Min nätbutik betjänar också företagskunder och jag letar ivrigt efter företagskunder som skulle vara intresserade av att se en kollektion av tygen. Jag har inte för avsikt att själv göra klädkollektioner och i mitt produkturval håller jag mig till enkla produkter som närmast fungerar som "smakprov" för att förevisa materialets egenskaper. Jag har några egna produkter, som såklart är viktiga, men jag vill inte konkurrera med mina kunder med produkter som kläder och mer invecklade sömnader, säger hon.

För tillfället letar Kuoppamäki-Luomansuu efter lämpliga samarbetspartners, med vilka hon kunde förverkliga en sjal av nässla och bomull samt ett täcke, som kunde tillverkas för försäljning.

Hon vill också göra produkten mer känd inom Norden och har för avsikt att besöka mässor i Danmark och Sverige för att förevisa sitt produkturval.

– Det skulle vara trevligt att på slottsbalen se någon klädd i en sådan här etisk och ekologisk kreation, avslutar Kuoppamäki-Luomansuu.

Annika Söderholm-Emas
Projektledare #Nylandsbygd
vid Yrkeshögskolan Novia,
Raseborgs Campus

FOTNOT: Företagets hemsida: <https://www.knokkon.com/>

Precisionsodling intresserar bönderna

Greppa Marknaden-tillfället med tekniktema ordnades av projektet Greppa Marknaden på Krokby gård i Raseborg i Nyland.

I och med att produktionsinsatserna är värdefulla i dag och man av såväl ekonomiska som miljömässiga orsaker vill få dem rätt riktade så blir precisionsodling allt viktigare. Kombinerar man det dessutom med ambitionen att ta hem högsta möjliga skörd är upplägget givet.

På Krokby gård i Raseborg samlas lokala bönder för Greppa Marknaden-träffen med tekniktema. Marcus Fagerström är odlare på gården och driver dessutom en rätt så omfattande entreprenadverksamhet tillsammans med Johan Holmström.

– Tekniken för precisionsodling blir allt viktigare, en del kunder börjar fråga efter det. Också generellt när man utför entreprenadverksamhet så vill man vara noggrann och göra ett gott jobb, säger Fagerström.

Krokby Entreprenad utför entreprenadtjänster i västra Nyland. Säm-maskin, gödselspridare och växtskydds-spruta är några maskiner man använder sig av.

– I besprutningen har vi automatisk avstängning. I övergödslingen tillämpar vi styrfiler och snart hoppas vi kunna göra det också i fråga om utsädesmängd i säm-maskinen,

Martin Lindholm, Patrik Fredriksson och Johan Holmström i samtal.

säger Holmström.

Just det kräver ändå en särskild typ av kartläggning av skiftena. Gödslingen däremot kan basera sig på den markkartering, som redan utförs som ett myndighetskrav. I gödslingen har man också hjälp av data som baserar sig på bladmassans klorofyllhalt. Den här kartläggningen sker med Yaras N-sensor.

Oskar Dannbäck vid ProAgria Svenska Lantbrukssällskapens Förbund (SLF) håller i trådarna för

Greppa Marknaden-tillfället i Raseborg.

– Intresset för precisionsteknik blir allt större bland bönderna. Dessutom blir det ju också allt viktigare att vara noggrann inom växtodlingen, på grund av såväl ekonomiska som miljömässiga orsaker, säger han.

TEXT & FOTO
Staffan Pehrman
staffan.pehrman@slc.fi

Ännu hinner du påverka Carbon Action Svenskfinland-projektets innehåll

Fortfarande kan du som odlare påverka innehållet, teman för tillställningar och material som produceras av projektet Carbon Action Svenskfinland genom att besvara enkäten på webben senast 10.8.

Enkäten kan besvaras på adressen: <https://carbonaction.org/enkat>. Det

räcker 10 minuter att svara och du kan delta i utlottningen av en FieldScout SoilStik pH-mätare av Ammeenmäki Oy. Värde ca 155 euro.

Målsättningen för projektet Carbon Action Svenskfinland är att stödja jordbrukare i hela Svenskfinland att sköta om odlingsmarkens

välstånd, lagra kol i marken och samtidigt få bättre skördar i olika väderleksförhållanden.

Gå in på webbsajten Carbon Action och bekanta dig med mångnyttiga jordbruksmetoder som bland annat förbättrar jordhälsan: <https://carbonaction.org/hem/>. – LF